

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 din, za 1/2 leta
90 din, za 1/4 leta 45 din,
mesečno 15 din; za ino-
zemstvo: 210 din. — Pla-
ča in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Številka 137.

Uredništvo in upravnništvo
je v Ljubljani v Gregorči-
čevi ulici 23. — Rokopisov
ne vračamo. — Račun pri
pošti hranilnici v Ljubljani
št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak ponedeljek,
sreda in petek

Liubliana, ponedeljek 6. decembra 1937

Cena posamezni
številki din 1.50

V lastni zadevi

Da pišemo preveč opozicionalno, nam očitajo nekateri prijatelji. Ta očitke ni niti utemeljen, še manj upravičen, ker nima »Trgovski list« z našimi strankarsko političnimi zadevami sploh nobenega posla. »Trgovski list« se načelno v te zadeve ne vtika in o njih niti ne poroča ter se skrbno varuje, da bi bil tudi le od daleč vpleten v te boje.

»Trgovski list« ima dosledno le en cilj, da brani interese gospodarstva Slovenije, prav posebej pa še interese trgovine, obrta, industrije in denarništva. Tu pa je seveda odločen borec, ki imenuje vsako stvar pri njenem pravem imenu in ki ne dela praznih ali oportunističnih kompromisov. Pri tem pa seveda »Trgovski list« tudi vsako dobro stvar prizna, le žal, da ima tako redko priliko, da izreče svoje priznanje.

Vsi tisti, ki morda tudi po drugih vplivih govore, da pišemo preveč opozicionalno, naj vendar preudarijo, v kakšnem stanju je gospodarstvo Slovenije. Niti ena druga pokrajina ne preživlja tako težkih dni kakor naša Slovenija.

Kot agrarno pasivna dežela mora plačevati zaradi zboljšanja cen v agrarnih delih naše države več, kakor bi plačala, če bi nabavila živila v tujini, ker je cena žita pri nas mnogo nad svetovno pariteto. Poleg tega pa je plačala Slovenija tudi glavni del računa pri likvidaciji kmetijskih dolgov. Nikjer v državi ni bilo denarništvo tako razvito kot v Sloveniji. To denarništvo pa je danes čisto na tleh in zato tudi ni bila od krize denarništva niti primeroma tako prizadeta kot Slovenija niti ena pokrajina. Centralizacija združništva, ki se ravno sedaj začena izvajati, bo zahtevala od Slovenije novih žrtev.

Dokazano je nadalje, da plačuje Slovenija tudi največja davčna bremena. Nikjer v državi ni davčna praksa tako ostra, kakor je v Sloveniji. Poleg tega ima Slovenija najvišje samoupravne doklade, a dravska banovina državnih dotacij skoraj ne dobiva. Niti tega ne more vedno dobiti, kar ji je država dolžna, kakor dokazuje žalostno poglavje naših bolnišnic. Poleg tega mora Slovenija tudi direktno plačevati davke za druge pokrajine, kakor dokazujejo banovinske trošarine in kakor dokazujejo to tudi socialne datjave.

Nikakor ne tajimo, da se je gospodarska politika v državi v zadnjih letih znatno zboljšala, toda dobiček od tega zboljšanja imajo druge pokrajine, ne pa Slovenija. Če bi izhajal »Trgovski list« v Beogradu, potem bi pač večkrat bil v tem prijetnem položaju, da bi hvalil. Tako pa je žal njegova dolžnost, da konstatira, da se lepši dnevi za gospodarstvo Slovenije še niso pričeli.

Še prav v posebno težavnem položaju pa je trgovina Slovenije. Vse glavne nadloge, ki tarejo slovensko trgovino, so ostale. Konkurenca nabavljalnih združenj in konsumov ne pojenjuje, temveč raste, prav tako tudi konkurenca industrijskih prodajal, poleg tega pa nam grozi še konkurenca veleblagovnic. Ta konkurenca pa ni škodljiva trgovstvu, ker bi izvirala iz boljše organizacije prodaje ali ker bi bila podprta od večje sposobnosti, temveč ta konkurenca je nevarna edinole zaradi privilegijev, ki jih uživa. Proti tem privilegi-

jem je bila dosedaj vsa borba trgovstva skoraj brezuspešna, pa čeprav so mogli trgovci svoje zahteve podpreti z zelo močnimi razlogi. Kaj naj hvalimo, da se ta temeljna zahteva trgovstva ne upošteva?

In krošnjarstvo? In šušmarstvo? In centralizacija raznih nabav? Kakor hitro je izšel le en ugoden predpis proti krošnjarstvu, ga je takoj »Trgovski list« zvesto in z vsem priznanjem zabeležil. Toda krošnjarstva kljub vsem tem predpisom ni konec. Saj je celo v sami Ljubljani 17 krošnjarjev, ki imajo dovoljenje za krošnjarenje z manu-fakturo. Ali naj to hvalimo?

Zaman pa so bile tudi vse zahteve, da se napravi konec šušmarstvu. Kaznilnice se ne menijo za proteste in še naprej naročujejo

stroje, da se bodo kmalu spremenile v prave tovarne! Ker delajo s kaznjenci, ki so najcenejša delovna sila, ker ne plačujejo ne lokalov, ne uprave in nimajo drugih stroškov ko vsak drug zasebni podjetnik, je seveda proti njim vsaka konkurenca čisto izključena. Ali naj to hvalimo?

Ali naj to hvalimo, da je pred dnevi zmagala pri licitaciji za tiskovine za bansko upravo državna tiskarna v Sarajevu? Ljubljanske tiskarne, ki plačujejo vse samoupravne doklade, so ob ta zaslužek, druga tiskarna, ki teh doklad ne plačuje, pa dobi delo v Ljubljani! Prav žal nam je, toda s takšnimi dejstvi se ne moremo sprijazniti.

Nad vse srečni bi bili, če bi nam ne bilo treba grajati niti ene stvari,

ker to bi bil dokaz, da cvete in napreduje gospodarstvo Slovenije in da se trud naših gospodarskih ljudi izplača. Z veseljem bi potem vihteli kadilnice in proslavljali vse, ki bi bili le količjak zaslužni pri tem dvigu našega gospodarstva. Toda žal so razmere takšne, da moramo venomer opozarjati le na napake, ki ovirajo naš dvig in ki zapirajo blagostanju pot v Slovenijo. Samo znak velikega optimizma je, če še nismo prenehali s svojim opozarjanjem in če še nadalje verujemo, da bodo enkrat ta naša opozorila dosegla uspeh. Zato pa je tem bolj krivičen očitke, kakor da bi bili v svoji sodbi pristranski. Zato nas ti očitki tudi ne razburjajo in zato bomo še nadalje zvesto izpolnjevali svoje dolžnosti do gospodarstva Slovenije.

drago, saj še danes zahteva SUZOR 7% bruto obrestovanje teh investicij, kar pa ne ustreza več današnjim razmeram na denarnem trgu. Proti tej trdovratnosti SUZORja se bori vsi okrožni uradi. Tu bi spomnili samo na akcijo ljubljanskega OUZDa iz leta 1935. Kljub temu pa vidimo, da se drugod Okrožni uradi pulijo za te investicije. Res je tudi, da utegnejo take investicije radi dragega vzdrževanja poslabšati sliko bilance dotičnega pa se pozablja, da morajo primesti pečat »pasivnega« urada. Pri tem pa se pozablja, da morajo prispevati h kritju deficita pri takem uradu ostali aktivni uradi, ker se radi tega deficita danes ne morejo zvišati več prispevki za dotični pasivni urad, ko so vendar že itak predpisani najvišji dopustni prispevki.

Pri takem stanju je prijetno, da postane urad, ki dobiva investicije, pasiven. Zadene kar dve muhi na tuj račun. Za naš ljubljanski urad seveda pa mora veljati načelo, da naj se izogiba »nepotrebnih in nerentabilnih investicij«, da ostane aktiven, da lahko izkazuje leto za letom prebitke. Saj jih potrebujejo za pasivne urade. Le prav je, če slovenski listi odkrito nastopijo proti takšni politiki.

Zagovorniki SUZORjeve petletke pravijo nadalje, da »se investira tam, kjer so uradi aktivni«. To je višek njih »temeljitejšega in bolj objektivnega« odgovora. Naj pregledajo letna poslovna poročila za urade Skopje, Beograd, Sarajevo, Osijek, pa tudi Zagreb itd. Videli bodo kmalu, koliko drži ta njih trditev.

Brali smo tudi, da je bil »ljubljanski urad pameten, ker je zahteval samo to, kar nujno potrebuje, ostalo bo pa raje porabil za zdravljenje zavarovancev«. Ali je tisti, ki je to pisal, povsem spregledal osnovno načelo našega zakona o zavarovanju delavcev, da so zakonite dajatve bolniškega in nezgodnega zavarovanja enotno urejene in odmerjene za zavarovance vseh okrožnih uradov, ne glede na to, ali je urad pasiven ali aktiven? Ali je pisec te trditve pozabil, da tako izogibanje investicij samo vodi do večjega prebitka, ki gre v SUZOR in ki se večinoma uporablja za pokrivanje deficitov ostalih pasivnih uradov, pa tudi onih pasivnih uradov, na čijih ozemlju je SUZOR investiral? Tak zaslepljenost!

Pri presojanju naložbe imovine meče zagovornik SUZORjeve petletke investicije in posojila v en koš. Naj nas ne ima za tako naivne. Vemo dobro, kaj so investicije, kaj posojila, kolika je garancija prve ali druge vrste naložbe. Investicije ostanejo za vedno tam, kjer so postavljene, posojiljemalec pa lahko čez noč vrne posojilo, na območju dotičnega urada ni potem duha o tej imovini. V tem pogledu ima naš slovensko socialno zavarovanje prebrideke izkušnje (rudarsko, pokojninsko zavarovanje) iz povojne dobe. Za vse svoje prispevke v Trst in Gradec nismo dobili nič, ker ni bilo v Ljubljani in v Sloveniji nobenih investicij. Ali nas ta izkušnja res še ni izučila?

Hočemo in zahtevamo, da se v Sloveniji zbrani denar tudi v Sloveniji porabi! To vendar ni nobena pretirana ali krivična zahteva! Zato je tem bolj čudno, kako morejo slovenski ljudje proti njej nastopiti!

Prvo resnično sodelovanje Lesni strokovni odbor ustanovljen v soglasju z gospodarskimi ljudmi

V »Trgovskem listu« smo ponovno opozarjali na težke posledice, ker ni bilo nobenega pravega sodelovanja med gospodarskimi ljudmi in odločilnimi birokratičnimi krogi. Ustanavljali so se sicer številni strokovni odbori in posvetovalni organi, toda v vseh je bila odkazana gospodarskim krogom le malo hvaležna vloga statistik, ki niso imeli nobene besede.

S tem večjim zadoščenjem smo zato sprejeli vest, da se je vsaj pri novem strokovnem odboru za lesno gospodarstvo napravil tej škodljivi praksi konec. Pri sestavi pravilnika za novi strokovni odbor so se v polni meri upoštevali predlogi zastopnikov lesnih trgovskih in industrijskih organizacij, da je podano jamstvo za uspešno delovanje odbora. To je zasluga uvidevnosti šefa Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine dr. Obradovića, kateremu zato tudi izrekamo svoje polno priznanje.

Upamo, da je sedaj led prebit in da se bodo tudi drugi strokovni odbori ustanovili in sestavili na podoben način in da bomo s tem dobili dobro podlago za osrednji gospodarski svet. Naša gospodarska politika je s sprejemom pravilnika za strokovni lesni odbor stopila na pravilno pot in naj na tej poti tudi vztraja.

Konferenca stalne delegacije lesnega gospodarstva

V dneh od 29. do 30. novembra je bila v Beogradu konferenca zastopnikov lesnega gospodarstva, trgovskega ministrstva, ministrstva za gozdove in rudnike ter Zavoda za pospeševanje zun. trgovine. Konferenci je predsedoval in jo uspešno vodil šef Zavoda dr. Obradović. Na konferenci so bile zastopane vse organizacije lesne trgovine in industrije Jugoslavije. Za Slovenijo so bili navzoči:

Za lesni odsek Zveze industrijcev: inž. Ant. Rudež, in gen. tajnik dr. Adolf Golia, za lesni odsek Zveze trgovskih združenj pa predsednik odseka Franjo Škrbec.

Na dnevnem redu je bil predvsem načrt pravilnika za strokovni odbor lesnega gospodarstva pri Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine.

Pravilnik je bil prediskutiran točko za točko ter je pristal šef

Zavoda dr. Obradović na vse predloge zastopnikov lesnih organizacij. Pravilnik je bil nato soglasno sprejet.

Najvažnejše spremembe so, da bodo lesne organizacije same imenovale svoje zastopnike v strokovnem odboru, da torej strokovni odbor ne bo birokratiziran, strokovni odbor bo imel nadalje tudi polno možnost iniciative ter bo mogel svobodno izreči o vsakem vprašanju svoje mnenje. Finansiralo se bo iz proračunskih sredstev ter se bo prvič sestal pred pričetkom trgovinskih pogajanj z Italijo. Sploh bo pri vseh trgovinskih pogajanjih mogel strokovni odbor izreči svoje mnenje. Na podlagi tega pravilnika je uspešno delo strokovnega odbora zagotovljeno.

Druga točka dnevnega reda je bilo poročilo o sporazumu, ki je bil dosežen na Dunaju glede izvoza bukovine. Skupina izvoznikov bukovine je prevzela jamstvo, da se bo sporazum z jugoslovanske strani izvajal. Potrebna sredstva za izvajanje tega sporazuma bo dala skupina izvoznikov bukovine, deloma pa Zveza lesnih trgovcev in industrialcev.

Nadalje se je razpravljalo o položaju na notranjem in zunanjem lesnem trgu. Konstatiralo se je, da

vlada na lesnem trgu zaradi nazadovanja cen stagnacija.

Zato so tudi bili vsi delegati soglasno mnenja, da bi bilo napačno povišati železniške tarife, še tembolj, ker ni pričakovati, da bi se ta stagnacija kmalu nehala.

Slovenski delegati so še zlasti opozorili, da je popolnoma nesprejemljivo povišanje luških tarif, predvsem iz vzroka, ker bi imela vsa pristanišča, na katera je navezan naš lesni izvoz, občutno škodo. Sklenjeno je bilo, naj na seji tarifnega odbora, ki bo dne 6. decembra, nastopi zastopnik stalne delegacije dr. Despić proti povišanju železniških tarif.

Končno je konferenca obravnavala še predloge o reviziji trgovinske pogodbe med Jugoslavijo in Italijo. Sklenjeno je bilo, da se bo v ta namen sklicala še posebna seja delegacije, in sicer bo ta dne 7. decembra ob 10. uri v prostorih borze v Zagrebu.

Kakor je pokazala debata, je pričakovati, da bodo mogli lesni trgovci in industriji pri pogajanjih z Italijo uspešno zastopati svoje interese.

Konferenca stalne delegacije lesnega gospodarstva je bila torej v vsakem oziru uspešna, in to predvsem zaradi lepega soglasja, ki je vladalo med vsemi delegati.

Še o investicijah SUZORja

Prijatelj nam piše:

Čeprav ste že sami dovolj tehtno in krepko zavrnili zagovor SUZORjevega investicijskega programa, mi dovolite, da kot človek, ki se mnogo bavim s socialnim zavarovanjem, dodam še nekaj besed:

»Prvi argument zagovornikov SUZORjevega investicijskega programa je, da nosi stroške za investicije vsak okrožni urad zase. Ta trditev pa ne drži. Vzdrževalne stroške za največje zdravstvene ustanove ne nosi okrožni urad, na čigar ozemlju se nahajajo, temveč posamezne skupine uradov. Ljubljanski OUZD in bolniška blagajna TBPD morata letno plačevati oskrbnino za določeno število postelj v teh ustanovah (n. pr. Breštovac, Klenovnik), ne glede na to, ali imata tam svojega člana v oskrbi ali ne. Nova investicijska petletka predvideva celo 15 mili-

jonov za gradnjo protituberkuloznega sanatorija na Avali pri Beogradu. Stroške bodo nosili okrožni uradi Srbije in Vojvodine, ne pa Beograd sam, kakor skušajo to dopovedati zagovorniki SUZORjevih investicij. Zakaj Slovenija, ki ima boljše pogoje za tako zdravstveno ustanovo, ni dobila in ne dobi protituberkuloznega sanatorija? Če bi sama odločevala o svojem socialnem zavarovanju, bi tako prepotrebno ustanovo imela; ker po odloči SUZOR, je nima.

Preje navedeni argument zagovornikov SUZORjevih investicij velja le za uradne in stanovanjske stavbe, pa še to le na papirju. Uradna stavba ljubljanskega okrožnega urada je najzgovornejši dokaz, da ni »SUZOR poslušal navsota urada«, da ni »dal toliko, kolikor premorejo dohodki OUZD«. Res je, da je vzdrževanje teh stavb

Minister Jos. Najman — umrl

Zadet od možganske kapi je nemadoma umrl češkoslovaški trgovinski minister Najman, star šele 56 let. Minister Najman je bil eden ustanoviteljev čl. obrtniške stranke, kateri so se priključili tudi mali in srednji trgovci. Bojno geslo stranke je bilo, da se morajo trgovci in obrtniki emancipirati od političnih strank, ki so jih poznale samo ob volitvah, ko so dobile z njih pomočjo mandate, pa pozabile na vse svoje obljube trgovcem in obrtnikom. Čeprav niso imeli ustanovitelj nove stranke za seboj močnega tiska, so vendar dosegli že pri prvem volilnem nastopu velik uspeh, ki se je pri poznejših volitvah še povečal. Stranka je postala tako močna, da se je mogla uveljaviti tudi v vladi ter je postal voditelj stranke Najman tudi minister. Njegova zasluga je, da je bila na Češkoslovaškem izdana uredba proti veleblagovnicam z enotnimi cenami in da je bila konkurenca nabavljalnih zadrug in konsumov oslabiljena. Tudi v davčnem vprašanju je dosegla po zaslugi Najmana stranka znatne uspehe.

More se reči, da je bila od Najmana ustanovljena obrtna stranka naravnost rešitev češkoslovaških trgovcev in obrtnikov. Če ne bi bilo te stranke, potem bi bili trgovci in obrtniki od prodirajoče industrije, industrijskih prodajal in velekapitala naravnost pohojeni.

Češkoslovaški trgovci to tudi dobro vedo, zato so vedno v vzorni disciplini sledili svojemu voditelju Najmanu in zato je zanje nenadna smrt ministra Najmana eden najhujših udarcev.

Velikemu voditelju češkoslovaških trgovcev in obrtnikov, ministru Najmanu večna slava!

Vsem češkoslovaškim trgovcem ob izgubi njih požrtvovalnega in delavnega voditelja pa naše najgloblje sožalje!

Nove podrobnosti o državnem proračunu

Iz ekspozicije fin. ministra v skupščinskem finančnem odboru navajamo še naslednje podrobnosti:

Davčna obremenitev prebivalstva ostaja kljub povišanemu proračunu po mnenju fin. ministra neizpremenjena, ker se je število prebivalstva povečalo za 200.000, poleg tega pa so se predvsem povišali proračuni drž. podjetij. Na glavo prebivalca bo znašala davčna obremenitev 503 din.

Osebnih izdatki so zaradi povišanja uradniških plač narasli za 235 milijonov, zaradi 6999 novih nameščenec pa za 174 milijonov, skupno so vsi osebni izdatki za 409 milijonov din večji.

Dohodki državnih podjetij so proračunani za 645 milijonov več. Od tega naj dajo železnice 343 milijonov ali 27,01 %, rudniki 148,9 milijona, pošte 72,2, Belje 26,3 in Čukarica 16,2 milijona din. Namesto 3.462 naj dajo državna gospodarska podjetja 4.107 milijonov din.

Neposredni davki naj bi dali 153 milijonov din večjih dohodkov, in sicer naj da družbeni davek 40, zgradarina 50, rentnina 5, samski davek 1 in davek na obresti 4 milijone din več dohodkov. Poleg tega naj bi dala pridobitna 15 milijonov več; večji dohodki se pričakujejo tudi od uslužbenskega davka.

Davek na poslovni promet naj bi dal 845, to je za 85 milijonov din več ko lani.

Dohodek carin pa se bo po mnenju finančnega ministra povečal za več ko 120 milijonov din.

Takse naj bi dale za 71 milijonov din več.

Skupno vsi posredni davki pa za 296,6 milijona din več.

Pogled na svetovno gospodarstvo

Kriza leta 1929 se ne bo ponovila

Pred nekaj meseci je nagli napredek svetovne industrijske delavnosti, trgovine in cen vzbujal skrb, da ne bi to gibanje rastlo čez mero, od minulega poletja pa se je to gibanje ustavilo in svetovno javno mnenje je bolj v skrbeh, da se ne bi obnovila kriza. Zdaj je ugoden čas, da pregledamo učinke zboljšanja od 1932. leta dalje po vsem svetu in po posameznih državah. Hkrati nas zanima dvojje vprašanje: ob kakšnih pogojih je nastajalo zboljšanje in kakšne tendence bodo najbrže vplivale v bližnji bodočnosti na svetovno produkcijo, trgovino in cene.

Ves potreben material za odgovor je zbran v obširnih vrednih oblikah v zadnjem poročilu Društva narodov »O svetovni produkciji in cenah« in v »Svetovnem gospodarskem pregledu za 1936-1937«. Razsežnost zboljšanja je prikazana v grafikonu, zasnovanem na indeksih Društva narodov. Indeks za temeljno produkcijo obsega vse surovine, kmetijskega in drugega izvora. Indeks svetovne industrije obsega tudi Sovjetsko Rusijo. Kakor vidimo je 1936. leta svetovna temeljna proizvodnja spet dosegla, in industrijska proizvodnja celo precej pressegla višino izpred krize, mednarodna trgovina pa je še vedno za 13,5% manjša kakor l. 1929.

Razlika v stopnji zboljšanja med temeljno in industrijsko proizvodnjo je v veliki meri povzročena po tehničnih razlikah in načinu pridelovanja. Medtem ko se industrijska produkcija navadno precej hitro prilagodi spremembi v povpraševanju (na račun brezposelnosti delavcev in strojev v času krize), se temeljne produkcije surovin ne morejo naglo prilagoditi. Posevne ploskve se dajo spremeniti na primer samo od leta do leta. Razen tega padec cen ne povzroči vedno zmanjšanje posevne ploskve, ker skušajo kmetje nadomestiti zgubo s prodajo večjih količin. Zaradi tega je bilo zmanjšanje temeljne produktivnosti dosti neznatnejše ko v industriji in tako so se bile zaloge nezmerno povečale, a cene prav tako padle. Z druge strani je ob zboljšanju industrijske delavnosti dokaj hitreje narasla. Del povečanega povpraševanja po surovinah se je pokrnil iz zalog, ki so bile konec preteklega leta za 10% manjše ko pred depresijo.

Volumen mednarodnega trgovinskega prometa se je leta 1936. sorazmerno le neznatno povečal.

Ne glede na ovire se v trgovini napredek šele pozneje pozna, ko zvišanje cen res doseže prvotne pridelovalce.

1929=100. Prva pokončnica pomeni leto 1932., druga 1936.

Svetovna produkcija in trgovina

Leto	temeljna produkcija (levo)	trgovina (desno)
1929	100	100
1930	110	110
1931	120	120
1932	40	40
1933	80	80
1934	120	100
1935	150	100
1936	180	90

Industrijska produkcija v vodilnih državah

Leto	Francija	U-A	Nemčija	Anglija	Japonska
1929	100	100	100	100	100
1930	110	110	110	110	110
1931	120	120	120	120	120
1932	40	40	40	40	40
1933	80	80	80	80	80
1934	120	120	120	120	120
1935	150	150	150	150	150
1936	180	180	180	180	180

Svetovna produkcija je torej že dosegla svoje stanje izpred krize. Zboljšanje po državah pa nikakor ni enotno, kakor kaže drugi grafikon glede industrijske proizvodnje nekaterih vodilnih držav. V Japonski in Rusiji je bila na primer industrijska proizvodnja lani dosti večja ko l. 1929. V Združeni kraljevini (angl.) je bila produkcija višja ko v katerem koli letu prej. V Franciji in v USA pa je bila še precej manjša ko 1929. leta. Izmed malih držav so pokazale večjo industrijsko aktivnost ko 1929. leta Danska, Estonija, Finska, Grčija, Madžarska, Latviska, Norveška, Romunija in Švedska, manjšo pa Avstrija, Belgija, Kanada, Češkoslovaška, Italija, Holandska in Turčija.

Vzrokov za te razlike ni treba iti daleč iskati. Dežele, ki izkazujejo največje zboljšanje, so v glavnem one, katere so se zgodaj pridružile šterlinški skupini in vodile ekspanzionistično denarno politiko. V deželah prejšnjega zlatega bloka je bilo zboljšanje zadržano. V Združenih državah Sev. Amerike so ovirale zboljšanje med leti 1932. in 1935. socialne uredbe z zakonodajo, ki je omejevala dobičke od kapitalnih investicij in industrijsko delavnost. Ko se je struktura cen uredila, je zboljšanje hitro napredovalo. V Franciji, kjer se je kriza podaljšala zaradi poskusov za ohranitev zlatega standarda, se zboljšanje, pričakovano od njega ukinitve, doslej še ni vidneje pokazalo. Tudi tu je socialna zakonodaja dvignila stroške in omejila dobičke.

Ena najbolj značilnih črt zboljšanja je njegova neenakomerna porazdelitev. Vprašanje je, ali se bo morala svetovna gospodarska dejavnost urediti po državah nižjega stanja ali bo povečano mednarodno sodelovanje pomagalo do bolj splošnega zboljšanja.

Mnogi mislijo, da gibanje svetovnih trgov v zadnjem času napoveduje splošno nazadovanje svetovnega gospodarstva. Toda malo resnih gospodarstvenikov preročuje večjo krizo. V resnici so naše sedanje razmere precej različne od razmer leta 1929.

Položaj temeljnih pridelovalcev in dežel, ki izvažajo surovine, je na primer znatno boljši. Nimamo takega dviga zalog, kakršno je bilo ob padanju cen v letu 1929. Težave naglega prilagajevanja med ponudbo in povpraševanjem surovin so deloma premagali razni kontrolni sistemi, čeprav seveda bolj glede rudarskih ko poljedelskih pridelkov. Še zdaj so cene večini surovin, z izjemo bombaža, dobičkanosne.

Druga važna razlika med razmerami tega in 1929. leta je, da industrijske ekspanzije v mnogih državah, tudi v Združenih državah in Franciji, niso spremljale prevelike kapitalne investicije. Tudi odnosi med mednarodnimi upniki in dolžniki niso v takem kroničnem neravnotežju ko pred osmimi leti. Končno tudi ni verjetno, da bi se padec delavnosti v eni deželi tako hitro razširil na vse ostale, kakor v času zlatega standarda, ki je vezal vse države. Če se svet izogne resnemu političnemu polomu, smemo torej upati, da prihodnje nazadovanje ne bo uvod v veliko svetovno krizo kot je bilo l. 1929.

(Po »Economist«.)

Pred novimi italijansko-jugoslovanskimi klirinškimi pogajanjmi

»Jug. Kurir« poroča: Drugi sestanek jugoslovansko-italijanskega stalnega gospodarskega odbora bo dne 13. ali 15. decembra, v Beogradu. Italijanski delegati odbora pridejo kot upolnomočeni delegati vsaj za klirinška vprašanja. Kakor znano, ni bilo načeto na prvem zasedanju stalnega odbora vprašanje likvidacije kliranga ter je bilo to vprašanje izrečno odstavljeno z dnevnega reda, da o njem sklepa drugo zasedanje stalnega odbora. Pričakuje se, da se bodo pogajanja končala do 20. decembra. Sedanji klirinški sporazum se bo spremenil v tem smislu, da se bodo glasile terjatve naših izvoznikov v dinarjih. V primeru čakanja na plačilo se jim ni treba bati zaradi ev. padca lire. Italija je enak sporazum sklenila tudi s Turčijo, takšno pogodbo pa imamo tudi mi s Turčijo.

Italija uvozi iz naše države mnogo več, kakor pa je določeno s kontingenti. Zlasti uvaža Italija mnogo več živine in lesa, pri tem pa uvaža vse vrste lesa, do čim uvaža Anglija samo les boljše kakovosti.

Po starem kliringu znašajo naše terjatve 38, po novem pa 37,8 milijona lir. Verjetno je, da se bo del terjatev realiziral z našimi državnimi nabavami v Italiji.

Ljubljanski velesejem

bo imel v letu 1938. dve prireditvi, ki jim bo pokrovitelj Nj. Vel. kralj Peter II. Spomladanski velesejem bo od 4. do 13. junija. Razstavljale bodo vse važne panoge industrije in obrta, priključena pa mu bo posebna razstava cest. Jesenski velesejem pa bo od 1. do 12. septembra. Obsegal bo več posebnih razstav iz področja gospodarstva in kulture.

Konkurzi - poravnave

Zbor upnikov v konkurzni zadevi Ilirske rudarske družbe v

Politične vesti

Avstrijski zun. minister Schmidt pride na lov v Jugoslavijo. Pri tej priliki se bo sestal tudi z jugoslovanskimi državniki, da se uredi še vsa hrešena vprašanja med Jugoslavijo in Avstrijo.

Francoski zunanji minister Delbos se je na potovanju v Varšavo sestal na berlinskem kolodvoru z nemškim ministrom v. Neurathom. Čeprav je trajal sestanek le deset minut, smatrajo sestanek kot dokaz, da odnosi med Nemčijo in Francijo le niso tako napeti, kakor se splošno misli.

Poseben pomen pripisujejo potovanju Delbosa, ker bo v svojih razgovorih s poljskimi, češkoslovaškimi, romunskimi in jugoslovanskimi državniki govoril tudi v imenu angleške vlade, ki ga je v to pooblastila. Naravno, da je zaradi tega tudi njegovo stališče močno utrujeno.

Francoski zunanji minister Delbos je bil v Varšavi sprejet zelo priščno ter je gotovo, da bo njegov obisk utrdil poljsko-francosko prijateljstvo. To je tudi ena prvih točk programa Delbosovega obiska ter bodo poljski državniki pri tej priliki znova naglasili, da je Poljska pripravljena izpolniti vse svoje zavezniške dolžnosti, če bi bila napadena Francija. Nikakor pa ne more Poljska pristati na to, da bi služila za prehod ruske vojske. Nadaljnje točke varšavskega sestanka so: utrditev poljsko-romunske zveze, sprava s Češkoslovaško, nemško-poljski odnosi zlasti z ozirom na zaščito poljskih manjšin ter vprašanje kolonij. Poljska na vsak način zahteva, da se pri ureditvi nemških kolonialnih zahtev dodeli tudi Poljski neka kolonija.

V francoskem parlamentu je imel vojni minister Daladier velik govor o vojnem proračunu. Naglasil je, da Francija nikakor ne more skrajšati roka vojne službe. Po njegovem govoru je parlament glasoval o vojnem proračunu, za katerega so glasovali vsi poslanci brez izjeme.

Belgijski zunanji minister Spaak je izjavil v senatu, da ni dobila belgijska vlada nobenega predloga glede Belgijskega Konga. Belgija tudi ne bi dopustila o takšnem predlogu nobene razprave, ker bo odločno branila nedotakljivost belgijskih kolonij. Sicer pa je Hitler sam izjavil, da Nemčija zahteva samo povrnitev onih kolonij, ki so že bile nekoč nemške.

Ker je ameriški list »New York Times« zahteval, da se zaradi sklenitve nedemokratske zveze Berlin—Tokio—Rim začne voditi proti vsem trem državam ostra gospodarska, finančna in kreditna borba, je na ta članek ostro odgovoril Mussolinijev list »Popolo d'Italia«. Odgovor v listu je napisal, kakor se zagotavlja, sam Mussolini. V tem odgovoru pravi Mussolini, da je sicer res, da se more voditi vojna le z denarjem, da pa je prav tako res, da se za vojno dobi vedno denar. Ni odločen denar, temveč duh, ki preveva narode. In narodi, ki so revni, kakor italijanski, so danes takšnega duha, da so se pri izbiri med surovim maslom in kanoni odločili za kanone. Če se to zgodi, kar zahteva ameriški list, potem ni za revne narode, ki so prikrajšani pri razdelitvi svetovnih dobrin, nobenega drugega sredstva, kakor da še bolj odločno vodijo politiko gospodarske samopreskrbe. Italija se je za to politiko že odločila, dosegla z njo tudi že velike uspehe in bo to politiko nadaljevala tudi v bodoče in brez ozira na vse grožnje. Na zagroženo gospodarsko vojno so revni narodi prisiljeni, da odgovore s popolno pripravljenostjo duhov in orožja.

Anglija pripravlja reorganizacijo svoje vojske. Vrhovni svet bo rekonstruiran. Oficirjem bodo podeljene nove ugodnosti, da bo imela rekrutacija vojske čim večji uspeh. Posebno se bo pospeševala motorizacija vojske.

Nekateri japonski listi so začeli znova napadati Anglijo, češ da podpira kitajsko vojsko. V zvezi s tem groze nekateri listi, da bi mogel biti zapleten v vojne dogodke tudi Hongkong. Angleži so začeli utrjevati sedaj še otok Ceylon, ker smatrajo, da Singapor sam ne nudi dovolj varnosti.

Republikanska španska vlada se bo reorganizirala ter bodo stopili v vlado novi zastopniki meščanskih strank.

V zaroto francoskih desničarjev je baje zapleten tudi Tardieu ter ga je hotel notranji minister aretirati. To pa je preprečil ministrski predsednik Chaumetps.

Argentina je odbila povabilo vlade gen. Frasca, da obnovi pošto službo z nacistično vlado, ker da je to nepotrebno, ker itak vzdržuje zvezo z vlado v Valenciji.

Sovjetska Rusija je izgnala večje število nemških komunistov.

Denarstvo

Naše denarstvo v oktobru

Narodna banka je objavila podatke o gibanju našega gospodarstva v mesecu oktobru. Iz teh podatkov posnemamo:

Skupne vloge pri vseh bankah in hranilnicah so narasle od 11.701 na 11.755 milijonov din, v primeri z oktobrom 1936. pa so narasle celo za 1.133 milijonov din.

Večina tega prirastka pa gre v dobro Poštno hranilnico in Drž. hip. banke. Od oktobra 1936 so se povečale vloge pri teh dveh zavodih od 2.096 na 2.512 milijonov din, dočim so se vloge pri 20 največjih bankah povečale samo od 3013 na 3.290 (v septembru 1937.). Gotovina 20 bank je padla od 429 v avgustu na 361 milijonov din v septembru, dočim za oktober še ni podatkov. Posojila so se neprestano dvigala v tem času, in sicer od 4.133 na 4.137 milijonov, dočim za oktober še podatki manjkajo.

Pri Narodni banki kažejo vse postavke povišanje, razen posojil. Tako so se od januarja do konca oktobra povišali: bankovci v obtoku od 5.292 na 5.857, podloga od 1.632 na 1.749, obveze na pokaz od 7.188 na 8.280, dočim so posojila padla od 1.691 na 1.612 milijonov din.

Beograjska borza

Znova se je pokazalo, da tuji dogodki silno malo vplivajo na našo borzo. Kakor ni vplivala baissa pred 14 dnevi na našo borzo, tako tudi ni pokazala nobenih posebnih posledic haussa, ki je nastala pretekli teden v New Yorku in se potem pojavila tudi na drugih velikih svetovnih borzah. Ta preobrat je nastal, ker je predsednik Roosevelt izjavil, da je pripravljen revidirati zakon o obdačevanju nerazdeljenega dobička delniških družb. Newyorški finančni krogi so smatrali, da je s tem njihov konflikt z Rooseveltom poravnal, nakar so se začeli tečaji vseh papirjev dvigati. Poleg tega pa je izjavil industrijski kapital, da je sedaj pripravljen tudi na večje investicije.

Kakor rečeno pa ta preobrat na velikih svetovnih borzah pri nas ni vplival. Na beograjskem efekt-nem trgu ni bilo skoraj nobenih večjih sprememb. Vojna škoda se polagoma bliža svoji napovedani višini 420 din in je za večje kose dosegla pretekli teden že 419'50 din. V glavnem pa so ostali vsi tečaji neizpremenjeni.

Tudi na deviznem trgu ni bilo večjih izprememb. Tečaj funta je ostal neizpremenjen, prav tako tečaj marke. Avstrijski šiling je neznatno oslabil, prav tako tudi grški boni. Na svobodnem trgu so bili napoleondori po 304, funti pa po 242 din.

Avstrijska zveza hranilnic bo v kratkem ustanovila svoj čekovni zavod, in sicer v obliki delniške družbe. Glavnica bo znašala 15 milijonov šilingov. Pravice manjšine bodo v novi družbi bolj za-jamčene kakor je to običajno. Po pravilih družbe bo namreč nemo-goča vsaka večja izprememba, če ugovarja manjšina, ki jo predstav-lja 10 delnic raznih skupin ali 30 delnic ene banke. Tudi slovenski denarni zavodi bi mogli že davno ustanoviti podoben čekovni zavod.

Po uradnih podatkih je uvozila Anglija med 22. in 25. novembrom zlata za 1,6 milijona funtov. Večina tega zlata je bila iz Južne Afrike. V istem času je izvozila Anglija zlata v Nizozemsko za 196.984, v Belgijo za 112.380 in v Francijo za 78.380 funtov. V istem času je Anglija uvozila srebra za 24.934 funtov, izvozila pa za 114.853 funtov.

Zaradi praznika ne izide »Trgovski list« v sredo. Prihodnja številka »Trgovskega lista« izide v petek.

Pristojbine Poštne hranilnice naj se znižajo

Samostoini predlog zborničnega svetnika Ferda Pinterja na zadnji plenarni seji Zbornice

Poštna hranilnica postaja eden naših največjih denarnih zavodov. V oktobru 1937 so dosegle njene hranilne vloge že 1.169 milijonov din. Še večje pa so vloge po čekovnih računih, ki so znašale po stanju v mesecu oktobru t. l. že 1.713 milijonov din. Iz teh števil se jasno vidi, kako važna je Pošt-na hranilnica za naše denarništvo, oziroma za narodno gospodarstvo, saj razpolaga s premoženjem, ki dosega skoro 3 milijarde din. Poleg tega pa imajo vloge pri Pošt-ni hranilnici in na čekovnih raču-nih še rastočo tendenco, kar se vidi iz tega, da se naložbe od le-ta do leta večajo.

Poštna hranilnica plačuje za vloge pač 4% obresti, ne obrestu-je pa naložb na čekovnih računih, ki so za lastnike brezploden ka-pital. Dobroimetje na čekovnih računih se vsako leto celo zniža za letnih 20 din, če na računu ni poslednjem koledarskem letu ni bilo nobene izpremembe. Vendar pa Poštna hranilnica del na čekovnih računih naloženega denar-ja sama plodonosno nalaga, v ko-likor ga ne porablja za obratne namene, za kar pa, kakor znano, zadostuje le znesek pol milijarde dinarjev. Na ta način dobiva od dobroimetij na čekovnih računih

vendarle obresti od približnega zneska 1 milijarde. Skupne obre-sti, katere dobi Poštna hranilnica, znašajo okoli 100 milij. dinarjev, od katerih gotovo znaten del od-pade na obresti od premoženja na čekovnih računih. Navzlic temu, da ima Poštna hranilnica od čekovnih računov izdatno korist, ne plačuje imetnikom čekovnih raču-nov nikakih obresti, ampak celo pobira od njih za svoje poslova-nje znatne pristojbine.

Zaradi tega zahtevajo trgovski krogi, ki predstavljajo znaten del imetnikov čekovnih računov, da se jim njihova dobroimetja, ako so daljša dobo naložena in dosegajo določeno vsoto, primerno obrestu-jejo, vsaj z 1%. Zasluzki Poštne hranilnice so tako izdatni, saj so znašali v l. 1936. okoli 60 milij. din, da bi mogla Poštna hranil-nica brez nadaljnjega te obresti izplačati. To moramo trgovski kro-gi tembolj zahtevati, ker daje Poštna hranilnica 20% svojega vsa-koletnega dobička združništvu, ki ga porablja, kolikor pride kon-sumno združništvu v poštev, za to, da zatira legalno trgovino.

Ako bi pa nikakor ne bilo mo-goče dobroimetij po čekovnih raču-nih obrestovati, pa zahtevajo tr-govski krogi, da se ukinejo ali

vsaj znižajo pristojbine, katere po-bira Poštna hranilnica za svoje poslovanje. Predvsem naj se ukine manipulativna taksa 50 par, ki je za marsikatero plačilo s poštnimi položnicami previsoka. S poštami položnicami se plačuje zelo mnogo malih zneskov — obroki, ki jih nakazujejo stranke za kupljeno blago. Ker se zaračunava itak še provizija, se naj ta taksa brezpo-gojno ukine. Nadalje naj se ukine taksa din 1'— za vsako vnovčeno nakaznico. Ta taksa pomeni ogrom-no obremenitev lastnika čekovne-ga računa. Pri povprečno 100 dnevni nakaznicah se plača sa-mo na tej pristojbini letno več ko din 35.000'—. Teh ogromnih stroškov se vsak trgovec izogiblje in ne dirigira povzetnih nakaznic na Poštno hranilnico, pač pa si pusti iste izplačati raje pri poštah, ki ne zaračunavajo izplačilne takse.

Končno bi se naj ukinila ali vsaj znižala oziroma izenačila na-kazniška taksa s položniško takso pri predaji.

Prepričan sem, da bi Poštna hranilnica pri količkah dobri volji mogla brez nadaljnjega ustreči tem upravičenim predlogom, zato pro-sim, da jih zbornica soglasno odobri.

TEDEN NA LJUBLJANSKI BORZI

POSEBNO POROČILO »TRGOVSKEGA LISTA«

Devizno tržišče

Tendenca stalna;
promet din 7.362.096'59

Prejšnji borzni teden je zaklju-čil še z dokaj zadovoljivim deviz-nim prometom, saj znaša le 1'029 milij. dinarjev manj, nego skupni promet v predzadnjem letu. To nazadovanje pa je še bolj nezna-tno, če se upošteva dejstvo, da so bili v minulem tednu le štirje borzni sestanki, ker na sredin drž-avni praznik borza sploh ni po-slovala.

V poedinah devizah je bil dose-žen tale skupni promet:

Devize:	pred- zadnji minuli teden	(vse v tisočih dinarjev)
Amsterdam	8	575
Berlin	2475	2961 priv. klir.
Curih	2100	92
Din. deviza	523	731 avstr. pr. kl.
Dunaj	1492	607 avstr. pr. kl.
London	1346	934 priv. klir.
New York	312	—
Pariz	98	—
Praga	1	—
Solun	6	— boni
Stockholm	—	3

Največji padec deviznega pro-meta pokazuje Curih in sicer za več ko 2 milijona dinarjev, dalje avstr. privatni kliring za skoro 0'7, London pa za približno 0'4 milij. dinarjev. Nasprotno pa se je povečal promet z markami za približno 0'5 milij. dinarjev, a z ameriškimi dolarji za en milijon. Poleg tega pa so bili povečani za-ključki v devizi Amsterdam, tudi za ca pol milij. dinarjev.

Celotni devizni promet v me-secu novembru znaša 37,813.281'81 din in je torej za nad 13 milio-nov dinarjev večji kot v lanskem novembru ter za 1'3 milij. dinar-jev manjši od prometa v oktobru 1937.

Narodna banka je še nadalje in-tervenirala v Curihu in Londonu.

V privatnem kliringu je notiral angleški funt — nalik nemški marki — brez izprememb, in sicer London na bazi din 238'— v po-vpraševanju, a Berlin din 13'90 za denar ter din 14'10 za blago. Du-

naj pa je beležil nad 8'68 in 8'78 dinarja.

Devizna tečajnica kaže naslednje tečajne spremembe (vse izraženo v poenih): Berlin —0'75, London +0'02, Newyork +1'25, Pariz —0'05, Praga —0'10, deviza Am-sterdam, Bruselj in Trst je bele-žila na bazi notic od 29. novembra t. l., a Curih je ostal nespreme-njen.

Devize s prmo Narodne banke	Povpr. din	Pon. din
Amsterdam 1937		
29. XI. 2396'16	2410'76	
3. XII. 2396'16	2410'76	
Berlin		
29. XI. 1737'28	1751'15	
3. XII. 1736'53	1750'41	
Bruselj		
29. XI. 732'95	738'01	
3. XII. 732'95	738'01	
Curih		
29. XI. 996'45	1003'52	
3. XII. 996'45	1003'52	
London		
29. XI. 214'94	216'99	
3. XII. 214'96	217'02	
New York		
29. XI. 4277'26	4313'57	
3. XII. 4278'51	4314'82	
Pariz		
29. XI. 146'11	147'55	
3. XII. 146'06	147'50	
Praga		
29. XI. 151'64	152'74	
3. XII. 151'54	152'64	
Trst		
29. XI. 225'95	229'03	
3. XII. 225'95	229'03	

Efektno tržišče

Tendenca stalna za državne vred-note.

Nalik prejšnjim tednom je tudi na borznih sestankih minulega tedna vladala dokajšnja rezervi-ranost na tukajšnjem efekt-nem tržišču.

Izmed industrijskih papirjev je kot običajno beležila edinole Tr-boveljska premogokopna družba, in sicer 29. in 30. novembra t. l. na bazi din 230'— za denar, a din 250'— za blago, od 1. t. m.

darva, plestra in
kemično saaz
obleke klobuk
od Skrobi in svetlotika srajce, ovra-
ške in manšete Pere. suši, monga in
lika domače perilo

tovarna J. S. REICH
Ljubljanski nasip 4-6 Selenburgova ul. 8
Telefon št. 22-72

Ze v 24 urah

dalje pa za 10 točk nižje v po-nudbi in povpraševanju.

Notice državnih efektov so bile sledeče:

	1937	din	din
7% inv. pos.	29. XI.	96'—	97'—
	3. XII.	95'25	96'—
8% Blair	29. XI.	94'—	97'—
	3. XII.	94'—	95'—
7% Blair	29. XI.	85'50	86'50
	3. XII.	85'—	86'—
7% Seligman	29. XI.	100'—	100'75
	3. XII.	100'—	101'—
4% agr. obv.	29. XI.	54'—	55'—
	3. XII.	54'50	55'50
4% drž. gar. agr. obv.	29. XI.	51'—	53'—
	3. XII.	51'25	53'—
6% begl. obv.	29. XI.	78'—	79'—
	3. XII.	78'50	79'50
2-5% voj. škoda	29. XI.	418'—	420'—
	3. XII.	419'—	420'—

Žitno tržišče

Tendenca čvrsta

Promet je bil zopet neznaten, cene pa so po večini ostale ne-spremenjene tako za mlevske iz-delke, kakor tudi za žito razen pšenice, ki se je podražila za din 7'50 pri 100 kg. Nasprotno pa so cene Prizada za novo pšenico no-tirale brez izprememb.

Na zadnjem borznem sestanku so bile dosežene v blagu te cene:

Žito:	din	din
Koruzna:		
nova, umetno sušena, s kvalitno garan- cijo, franko nakla- dalna postaja . . .	99'—	102'—
stara, suha, s kvalite- tno garancijo, franko nakladalna postaja .	108'—	110'—
Pšenica:		
nova, gor. ban., 78 kg, 2% primesi, zdrava, suha, rešetana, plač- ljivo proti duplika- tu, franko nakladal- na postaja . . .	177'50	180'—
nova, gor. bačka, 78 kg, 2% primesi, zdrava, suha, rešetana, plač- ljivo proti duplika- tu, franko nakl. postaja	177'50	180'—
Ječmen:		
63 kg, 2%, suh, zdrav rešetan, plačljivo pro- ti duplikatu, franko nakladalna postaja .	185'—	140'—
64 kg, 2%, suh, zdrav, rešetan, plačljivo pro- ti duplikatu, franko nakladalna postaja .	140'—	142'50

Oves:
zdrav, suh, rešetan,
lco. vagon slavons-
ska postaja, plačli-
vo proti duplikatu . 130'— 132'50

Mlevski izdelki:

Moka:	din	din
pšenična Og, banatska postaja, ekskl. prom- etni davek, plačljivo proti duplikatu . .	280'—	285'—
pšenična Og, bačka po- staja, ekskl. promet- ni davek, plačljivo proti duplikatu . .	280'—	285'—
pšenična 2. bačka po- staja, ekskl. promet- ni davek, plačljivo proti duplikatu . .	260'—	265'—
pšenična 5. bačka po- staja, ekskl. promet- ni davek, plačljivo proti duplikatu . .	240'—	245'—
Otrobi:		
pšenični, debeli, v egal. 50 kg vrečah, bruto za neto, ekskl. prom. davek, franko vagon bačka postaja . . .	110'—	115'—
pšenični, drobni, v egal. 50 kg vrečah, bruto za neto, ekskl. prom. davek, franko vagon bačka postaja . . .	100'—	105'—

Lesno tržišče

Tendenca trdna.

Kakor je bilo pričakovati, je splošni padec cen v Angliji moč-no vplival tudi na naš izvoz lesa v angleške kraje, kajti na angleškem trgu so cene lesu tako zelo popustile, da je vsak izvoz skoro popolnoma nemogoč. Če upošte-vamo, da so pri nas cene okrogle-mu lesu pretirano visoke, poseb-no z ozirom na splošno mlačnost, ki počasi zajema tudi naša trži-šča, potem je jasno, da se sedanje cene vsekakor ne bodo držale.

Po vseh znakih sodeč pa tudi povpraševanja niso bila takšna, kot je bilo pričakovati v začetku lesne sezone.

Cene so v splošnem še čvrste, a tendenca zaenkrat le trdna. Ra-čunati pa moramo s skorajšnjim, čeprav bolj počasnim nazadova-njem cen za lesne proizvode. Cene v gorivu so že nekoliko popustile. Dne 3. t. m. se je vršil pokritni nakup cca 500 m³ celuloznega lesa od 10—24 cm premera na tankem kraju, s povprečnim premerom 15—16 cm, dolžine od 2 m naprej v polnih metrih, popolnoma zdrav les. Dobava do 29. decembra t. l. brez naknadnega roka; plačilo ta-kojnsje. Cena din 200'— za m³ franko vagon pariteta Škofja Loka.

Les:

Smreka, jelka:	din	din
Hlod I., II., monte . .	135'—	175'—
Brzovjani drogovi . .	150'—	170'—
Bordionali merkantili .	165'—	185'—
Filerji do 5/6'	170'—	190'—
Trami ostalih dimenzij Škorete, konične, od 16 cm naprej	340'—	390'—
Škorete, paralelne, od 16 cm naprej	385'—	435'—
Škorete, podmerne, od 10 do 15 cm	295'—	335'—
Deske-plohi, kon., od 16 cm naprej	285'—	315'—
Deske-plohi, par., od 16 cm naprej	335'—	365'—
Brunsi les za celulozo Kratice, za 100 kg . .	50'—	80'—

Bukev:

Deske-plohi, naravni, neobrobjeni, monte	240'—	270'—
Deske-plohi, naravni, ostrorobi, I. in II. . .	385'—	415'—
Deske-plohi, parjeni, neobrobjeni, monte	270'—	300'—
Deske-plohi, parjeni, ostrorobi, I. in II. . .	540'—	600'—

Hrast:

Hlod I., II., premera od 30 cm naprej . .	260'—	330'—
Bordionali	820'—	920'—
Deske-plohi, boules . .	900'—	1000'—
Deske-plohi, neobrob- ljeni, I. in II.	750'—	850'—
Deske-plohi, ostrorobi (podnice)	850'—	950'—
Frizi I., širine 5, 6 in 7 cm	760'—	810'—
Frizi I., širine od 8 cm naprej	840'—	980'—

Oreh:

Plohi, neparjeni, I., II.	800'—	900'—
Plohi, parjeni, I., II.	910'—	1000'—

Brest:

Plohi neobrobjeni I., II.	450'—	530'—
--------------------------------------	-------	-------

Javor:

Plohi neobrobjeni I., II.	520'—	600'—
--------------------------------------	-------	-------

Jesen:

Plohi neobrobjeni I., II.	680'—	780'—
--------------------------------------	-------	-------

Lipa:

Plohi neobrobjeni I., II.	500'—	590'—
--------------------------------------	-------	-------

Narodni dohodek se je povečal za 2 milijardi

Kakor je omenil finančni minister v svojem ekspezu se je l. 1936. povečal narodni dohodek za 2 milijardi na 44 milijard din. Leta 1926. lje znašal narodni dohodek 69,6 milijard, drž. proračun pa je bil manjši ko sedaj. Ker je sedaj zvišan drž. proračun za 1270 milijonov din, dejansko z ozirom na povečane izdatke v l. 1937. pa nekaj manj, bi vendar šlo od poviška narodnega dohodka skoraj polovica za večje davke. To je vsekakor prav znaten povišek.

Cene rastejo

Narodna banka navaja v svojem zadnjem mesečnem izkazu naslednje izpremembe indeksa cen:

Cene na debelo:	oktober 1936	sept. 1937	okt. 1937
splošni indeks	68,9	78,1	80,0
rastlinski proizv.	64,3	79,9	85,3
živalski	64,7	67,2	67,0
mineralni	80,8	89,0	89,0
industrijski	71,1	80,4	82,0

Cene na drobno:	oktober 1936	sept. 1937	okt. 1937
v Beogradu	79,8	87,3	89,1
Zagreb	80,1	83,9	87,0
Ljubljani	82,1	85,5	86,0
Skoplju	87,1	90,7	92,4

Iz teh števil se jasno vidi, da se je draginja znatno povečala. Posebno so se dvignile cene rastlinskih proizvodov, kar dokazuje, da imajo največji dobiček od poviška cen agrarne pokrajine.

Sporazum s francoskimi upniki

Med zastopniki naše države ter zastopniki francoskih imetnikov naših vrednostnih papirjev je po dolgotrajnih pogajanjih prišlo do sporazuma. Novi sporazum velja za dve leti ter bo podpisan hkrati z novo trgovinsko pogodbo s Francijo dne 12. decembra v Beogradu, ko bo tu francoski zunanji minister Delbos.

Prvič je bil sklenjen sporazum s francoskimi upniki že l. 1932, nato znova l. 1935, a se tudi ta sporazum ni posebno natančno izvajal. Zato so se začela nova pogajanja, ki so sedaj privedla do sporazuma. Ker je tečaj srbskih predvojnih posojil v Parizu sedaj močno narastel, deloma za 50 %, se more sklepati, da je novi sporazum za francoske upnike ugoden.

Zunanja trgovina

Belgijski tisk zelo ugodno komentira vest, da bo odpravljen kliring med Jugoslavijo in Belgijo, ker se bo s tem zelo povečala trgovina med obema državama.

Carigradski »Tan« poroča, da je neka jugoslovanska paroplovna družba stavila turški vladi zelo ugodne ponudbe za izvoz turških proizvodov.

Med Nemčijo in Češkoslovaško je bil dosežen v načelu sporazum o izključenju medsebojne konkurence na tujih trgih. Češkoslovaško trgovinsko ministrstvo izdeluje sedaj podroben načrt, kako bi se ta sporazum praktično izvajal. Tako so napeti politični odnosi med Nemčijo in Češkoslovaško, tako pa so gospodarski odnosi med obema državama dobri.

V grških pomorskih krogih je bila baže ugodno sprejeta vest, da namerava na romunsko pobudo tržaška družba »Adriatica« uvesti redno pomorsko zvezo med Konstantino in Trstom. V Carigradu pa se nasprotno čudijo, da bi bila ta vest resnična, ker ne bi bila nova pomorska zveza v interesu Balkanske zveze.

Med Bolgarsko in Italijo je bila podpisana trgovinska pogodba, s katero se določbe sedanje pogodbe razširijo tudi na italijanske kolonije.

Predsednik fašistične organizacije ladijskih lastnikov je izjavil, da bo Italija zgradila še za en milijon ton novih trgovinskih ladij. Za prvo dobo bi se zgradilo 44 ladij s skupno 250.000 tonami. Nove ladije bi zgradile družbe: »Italia« 9 ladij s 86.000 ton, Lloyd Triestino 13 ladij s 82.000 ton, »Tirrenia« 17 ladij s 43.000 in »Adriatica« 5 ladij s 39.000 tonami. Za povečanje italijanske trgovinske mornarice je določenih 1500 milijonov lir.

Cene čistih volnenih izdelkov so se v Italiji povišale v primeri z onimi v septembru za 60%, mešano tekstilno blago pa za 30 do 50% z ozirom na odstotek volne, ki je v blagu. Povečanje cen v trgovini na drobno bo seveda še večje.

Povpraševanje po našem blagu v tujini

Les in lesni izdelki:

- 1244 — Chemnitz: železniški pragi in gradbeni les,
- 1245 — Gafenz (Gornja Avstrija): hrastovo oglje,
- 1246 — Bruselj: lesna moka iz topolovine in drugega belega lesa,
- 1247 — London: pohištvo,
- 1248 — Dunaj: neparjene bukove deske, obrobljene od 2 cm naprej, la vrste,
- 1249 — Stuttgart: šiške za okraske (pinus maritima, pinus halepensis),
- 1250 — Atene: protje,
- 1251 — Milan: jelovina, hrastovina, bukovina in druge vrste trdega lesa,
- 1252 — Praga: oglje.

Deželni pridelki:

- 1253 — Berlin: vse vrste fižola (1000 ton, firma ima uvozno dovoljenje),
- 1254 — Praga: zastopniška firma se zanima za konopljo in tulje,
- 1255 — Chicago: ponuja se zastopnik za zdravilne rastline in žajblov olje.

Proizvodi sadjarstva:

- 1256 — Praga: zastopniška tvrdka se zanima za dalmatinsko vino in bosenske posušene češplje.
- Proizvodi živinoreje, perutninarstva in ribarstva:
- 1257 — Dvůr Kralové n/L: slane sardale za izdelavo kolobarčkov,
- 1258 — Leipzig: divjačina in perutnina,
- 1259 — Bordeaux: suhomesnato blago,
- 1260 — Praga: zastopniška tvrdka se zanima za svinjsko mast in jajca.

Proizvodi rudarstva:

- 1261 — Dunaj: žgan magnezit.

Industrijski izdelki:

- 1262 — Montreal (Kanada): neka tvrdka se zanima za zastopstvo naših tvornic za izdelavo svile za kravate,
- 1263 — Hamburg: pobakrenjena žica za žimnice,
- 1264 — Le Caire: ponuja se zastopnik za moške in ženske modne predmete, za tekstilno blago, hišne potrebščine in razne industrijske predmete,
- 1265 — Amsterdam: ponuja se zastopnik za tkanine iz umetne svile.

Razno:

- 1266 — London: ponuja se zastopnik za razne surovine,
- 1267 — Asuncion (Paragvaj): zastopniška tvrdka, ki korespondira tudi v našem jeziku, išče zvezu z našimi izvozniki in uvozniki,

Grška trgovinska mornarica je imela v začetku oktobra 604 ladje s skupno 1'82 milijona tonami.

Med Avstrijo in Romunijo je bil sklenjen sporazum o dobavi romunskega petroleja Avstriji. Ta petrolej bo plačala Avstrija 40% s klirinškimi vplačili, 40% z dobavo železnih polfabrikatov in 20% s klirinškimi KČ, ker je Avstrija v kliringu s Češkoslovaško aktivna.

Več nemških rajhovskih trgovskih in industrijskih družb je ustanovilo družbo »Heimatsdienst«, ki bo dobavljala Nemcem v tujini blago za gospodinjstvo, knjige, modne predmete, glasbila in kozmetične predmete. Družba bo izdajala tudi svoj katalog, ki se bo najprej tiskal v 30.000 izvodih, pozneje pa v 300.000. Vseh Nemcev v tujini je po mnenju ustanoviteljev te družbe okoli 20 do 25 milijonov. Družba bo poslovala tudi z Nemci v Jugoslaviji. Tudi nam bi bila potrebna podobna organizacija za trgovino z našimi izseljenci.

1268 — Budimpešta: neka tvrdka išče zvezo z veletrgovci s cuvajami, kovinami in drugimi odpadki, ki bi prišli v poštev za zbiranje in dobavljanje kavčukastih odpadkov,

1269 — Düsseldorf: korale.

Opombe:

Št. 1. — Praga: strokovnjak za konzerviranje sadja nudi svoje usluge interesentom, ki bi hoteli v Jugoslaviji postaviti tvornico konzerv, zlasti za čebulo v prahu in povrtine za juho.

Št. 2. — Jablonec (Češkoslovaška): neka tvrdka išče pripravnega zastopnika v naši državi za plasiranje finih blagov.

Št. 3. — Asch (Češkoslovaška): firma išče zvezo z našimi kupci soboslikarskih šablon.

Št. 4. — Praga: ponuja se strokovnjak za neželezne kovine (nemški državljani) z dolgoletno prakso pri litju in zlitju kovin, pri uporabljanju starih kovin ko za ponovno dobivanje jekla iz odpadkov bele pločevine.

Št. 5. — Pariz: neka tvrdka išče zvezo z našimi uvozniki finega kamenja, kristalov ter redkih kovin z Madagaskarja.

Št. 6. — Newyork: firma nudi lak in težka katranska olja (fenol, toluol, bencol, krezol itd.).

Št. 7. — Hamburg: išče se zastopnik za prodajo ribjega olja za usnjarsko industrijo.

Št. 8. — Praga: neka tvrdka išče primerne zastopnika v Srbiji za plasiranje svojih usnjenih rokavic.

Izvozniki, ki se zanimajo za eno od navedenih ponudb ali povpraševanj, naj se obrnejo na Zavod za pospeševanje zunanje trgovine Beograd, Ratnički dom, ter naj pri tem navedejo: 1. številko, pod katero je blago navedeno, 2. točno označbo vrste blaga, 3. način embalaže z ozirom na tržne uzance, 4. količino razpoložljivega blaga, 5. ceno, franko naša meja ali cif pristanišče države, kamor naj pride blago, 6. plačilne pogoje in 7. rok dobave. Za boniteto tujih tvrdk Zavod ne jamči.

Doma in po svetu

Predsednik vlade dr. Stojadinović je dospel v spremstvu šefa kabineta dr. Protića in tajnika našega rimskega poslanstva Nenadovića v Rim. Na meji sta ga pričakovala naš poslanik Hristić in šef ceremonijal ital. zun. ministrstva. Objavljen je bil tudi že ves program bivanja predsednika vlade dr. Stojadinovića v Italiji.

Nemški listi mnogo komentirajo obisk dr. Stojadinovića v Rimu ter naglašajo, da sta Italija in Jugoslavija naravnost šolski primer, kako se dve državi gospodarsko dopolnjujeta. Preje je bila gospodarsko zaledje Italije Rusija, sedaj pa je na njeno mesto stopila Jugoslavija. Potovanje dr. Stojadi-

vića v Rim bo zelo utrdilo tudi prijateljstvo med Jugoslavijo in Nemčijo.

Listi poročajo, da bo tudi Jugoslavija imenovala svojega trgovinskega zastopnika pri vladi v Salamanki.

Notranji minister dr. Korošec si je ogledal v spremstvu bana dr. Natlačenca in prof. dr. Lukmana razstavo bratov Šubicev. Pri vstopu v Narodno galerijo jih je pozdravil predsednik Narodne galerije dr. Windischer, ki jim je tudi tolmačil razstavo. — Oglejte si razstavo bratov Šubicev!

Minister za telesno vzgojo dr. Mišetić je prišel v Slovenijo, kjer je obiskal ljubljanske športna igrišča, nato pa bo odpotoval v Kranjsko goro, Planico, Maribor in Celje.

V finančnem odboru skupščine se je začela debata o novem proračunu. Posebej je omeniti predlog poslanca Zečevića, da vsem delničnim družbam odmerijo družbeni davek davčni odbori. Na ta način ne bodo plačale delniške družbe samo 190, temveč 490 milijonov din davka.

Za bana moravske banovine je imenovan dosedanj ban drinske banovine Predrag Lukić, za bana drinske banovine pa dr. Dušan Davidović, direktor Mestne hranilnice v Sarajevu.

Pravosodni minister Simonović je obiskal mitropolita Dositeja, ki je sedaj zastopnik patriarha ter ostal pri njem okoli 2 ur.

V Ljubljani je umrl v visoki starosti 88 let feldmaršallajtnant Joža Tomše. Pokojnik je bil odličen vojaški strokovnjak in samo na podlagi svojega odličnega znanja prišel do svojega visokega čina. Bil je vedno zaveden Slovenec, ki je med vojno pomagal mnogim Slovincem. Večna slava njegovemu spominu!

Umrl je nenadoma narodni poslanec Videc, ki je zastopal čakovski okraj. Bil je pristaš JRZ. S Slovinci je bil v zelo dobrih odnosih ter zlasti priznaval njih organizatorično sposobnost.

Radičevski poslanec Paško Kaliterna, ki velja kot dober prijatelj dr. Mačka, je na predavanju Seljačke sloge v Splitu ostro napadel frankovce, da zanašajo neslogo med hrvaške izseljence in da terorizirajo v tujini poštene Hrvate. Metode frankovcev so popolnoma napačne, ker se more rešiti hrvaško vprašanje samo z demokratičnimi metodami.

V mohamedanskem prosvetnem društvu »Gajret« je prišlo do ostrih notranjih nasprotij, ker je predlagal dr. Hasanbegović, da vstopi »Gajret« v zvezo srbskih kulturnih društev. Velik del mohamedancev se pa temu predlogu upira.

Med hrvatskimi društvii se je začela akcija za ustanovitev podobne zveze hrvatskih kulturnih društev kakor je bila pred kratkim ustanovljena zveza srbskih kulturnih društev v Beogradu.

Reuterjev dopisnik Harison je bil zaradi tendencioznega poročanja izgnan iz Jugoslavije.

V Gorici bo začel z novim letom izhajati slovenski nabožni list »Sveta Gora«. List bosta urejevala kanalski dekan mons. Bele in podgorski župnik Stanič.

Deputacija pekovskih mojstrov iz vse Jugoslavije je obiskala ministra za socialno politiko Cvetkovića in ministra za trgovino dr. Vrbanića ter obema pojasnila svojo zahtevo, da se spremene sedanje določbe o nočnem delu v pekarnah.

V proslavo 25letnice Ljubljanskega šahovskega kluba bo v božiču v Ljubljani velik mednarodni šahovski turnir.

Ministrski predsednik Göring je odredil, da se mora izplačevati delavcem mezd tudi za one praznike, ko delo v obratih počiva.

Nesoglasja v Henleinovi stranki sudetskih Nemcev so vedno bolj pogosta. Sedaj je zopet izstopil en poslanec iz stranke, in sicer poslanec Ludwig Werner.

Turška vlada je dovolila za povečanje ladjedelnice v Carigradu znesek 5 milijonov turških lir (okoli 150 milijonov din). V ladjedelnici je bila odprta tudi posebna šola za turške kvalificirane delavce, da bodo mogli polagoma delati v ladjedelnici samo domačini.

Po vzoru italijanskega velikega fašističnega sveta je ustanovil gen. Franco svet španske falange, ki šteje 12 članov. Za gen. tajnika sveta je imenoval gen. Franco Raymondista Questa, ki je odločen pristaš sindikalizma in nasprotnik modernega kapitalističnega sistema. Njegovo imenovanje je bilo zato precejšnje iznenadenje.

Incidenti v mednarodnih koncesijah v Šangaju so skoraj že na dnevnem redu. Vedno bolj postaja očitna japonska namera, da se Japonci popolnoma polaste mednarodnih koncesij. Iz Amerike je zato prišel predlog o skupni angleško-ameriški demonstraciji vojne- ga brodovja pred Šangajem. Takš-

na demonstracija da bi japonske aspiracije ohladila. Vprašanje pa je, če se bosta Anglija in Amerika v resnici mogle odločiti za takšno demonstracijo.

Delavci v angleških ladjedelnicah zahtevajo povišanje plač. Če se njih zahteva ne bi izpolnila, potem groze s stavko. V tem primeru bi stavalo 22.000 delavcev in bi bila nevarnost, da se ne bi moglo angleško pomorsko oboroževanje dovršiti po programu.

Liga za obrambo imperija se je ustanovila v Londonu. Liga bo med najširšimi sloji angleškega prebivalstva propagirala misel povečanja vojne obrambne sposobnosti Anglije. Predsednik lige je lord Wellington, njegov namestnik pa lord Derby.

General Ludendorff je nevarno obolel.

Bolgarska je lani izdala za javna dela 752 milijonov levov.

Združene države Sev. Amerike imajo po zadnji statistiki 1292 milijona prebivalcev. V zadnjem letu se je pomnožilo prebivalstvo za 800.000. Newyork ima že skoraj 13 milijonov prebivalcev.

Angleško potniško letalo, ki vzdržuje redni promet na progi Indija-Anglija, je kmalu po startu v pristanišču Brindisi padlo v morje. Štirje člani posadke in dva potnika so utonili, 3 potniki, med njimi bivši minister Simon so se rešili.

Dobave - licitacije

Direkcija drž. rudnika v Brezi sprejema do 9. decembra ponudbe za dobavo gradla, kalofonije, salmijaka, raznih barv, zakovic, vijakov, grafitu i. dr.

Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 13. decembra ponudbe za dobavo angleškega kamna, jadrenine, raznega telefonskega materiala, žebeljev, železa, amonijaka, sode i. dr.

Uprava Vojno-tehničnega zavoda v Kragujevcu sprejema do 9. decembra ponudbe za dobavo raznega olja, elektromotorjev, čina in instalacijskega materiala; do 10. decembra za dobavo električnih žarnic, jesenovega in brestovega lesa; do 11. decembra za dobavo večje količine jekla; do 13., 14., 15. in 16. decembra za dobavo raznih strojev.

LICITACIJE

12. pešad. polk »Cara Lazara« v Kruševcu sprejema ponudbe za dobavo raznega gasilskega materiala. Dne 8. decembra bo pri Upravi drž. monopolov v Beogradu licitacija za nabavo 1700 m³ desk za zaboje in dne 16. decembra za dobavo tiskarske barve za potrebe tobačnih tovarn.

Dne 10. decembra bo pri ekonom. odd. gen. direkcije drž. železnice v Beogradu licitacija za dobavo delov za lokomotivske peči.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Učenca,

najraje iz trgovske družine, sprejemem takoj v trgovino z mešanim blagom.

Fran Čeh, trgovec
Murska Sobota.

Radio Ljubljana

Torek, dne 7. dec. 11.00: Šolska ura: Kako se utrdim proti prehladu (g. dr. Franta Miš) — 12.00: V sobodnem ritmu (plošče) — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, spored — 13.15: Radijski orkester — 14.00: Vreme, borza — 18.00: Magistrov trio — 18.40: Človek z vida nacionalne misli (dr. Fr. Veber) — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Zabavni tednik — 20.00: Plošče — 20.10: Vilko Baebler: Generalni predsednik, veseloigra; sodelujejo člani rad. igr. družine in kvartet »Hmtadra«, vodi Ipi — 21.15: Koncert radijskega orkestra — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored — 22.15: Radijski orkester.

Sreda, dne 8. dec. 9.00: Čas, vreme, poročila — 9.15: Korračnice (plošče) — 9.45: Verski govor (dr. Vilko Fajdiga) — 10.00: Prenos cerkvene glasbe z ljubljanske stolnice — 11.15: Otroška ura (vodi gdč. Slavica Vencajzova) — 11.45: Radijski orkester in gdč. Stefka Korencanova — 13.00: Čas, vreme, spored — 13.20: Angleška glasba (plošče) — 16.00: Ruski sekstet — 17.00: Kmetijska kemija — kmetovalčeva svetovalka in prijateljica (ing. Bogdan Pahor) — 17.30: Vesel popoldan. Sodelujeta: Radijski orkester in Vesela detelja — 19.00: Nacionalna ura — 19.35: Prenos z Dunaja: J. Haydn: Stvarjenje. Dirigent: Wilhelm Furtwängler — 22.30: Čas, vreme, poročila, spored.

Primerna darila za Božič

ROBERT GOLI

specialna zaloga platna, belega in pralega blaga
LJUBLJANA, Šelenburgova 3